

Omgangsregels Scouting Maria Goretti Hoeven

aanvulling op de landelijke gedragscode

REVISIEBEHEER

versie	1.0
Goedkeuring bestuur	10-03-2022
Goedkeuring groepsraad	21-03-2022
Laatste revisie	01-01-2014

Inhoudsopgave

Inleiding	3
1 Relatie met de gedragscode	4
1.1 Onderdeel van het project In Veilige handen	4
1.2 Meer informatie	4
2 Gedragscode Scouting Nederland	5
3 Omgangsregels roken, alcohol en drugs	6
4 Omgangsregels Sociale media	7
4.1 Verantwoordelijkheid	7
4.2 Veiligheid	7
4.3 Afspraken eigendom social media	7
4.4 Richtlijnen gebruik social media door Scoutinggroep	8
5 Overtreding van de regels	10
Bijlage 1: Toelichting gedragscode Scouting Nederland	11

Inleiding

In omgangsregels staan de afspraken over allerlei onderwerpen die kunnen spelen in de groep. Door met elkaar afspraken te maken en deze vast te leggen wordt het samenwerkingsklimaat in de groep verbeterd. Iedere groep heeft regels over de omgang met elkaar, soms als geschreven document, maar veel vaker als ongeschreven regels. De Scoutingwet geeft op een aantal punten duidelijk richting hoe we binnen en buiten Scouting met elkaar om willen gaan. Maar niet alles staat daarin en veel groepen hebben behoefte aan aanvullende afspraken, bijvoorbeeld over hoe we elkaar aanspreken, wat we als gedrag tolereren, hoe we aankijken tegen alcohol, drugs en sociale media, etc.

Het is belangrijk deze regels sámen op te stellen, waardoor ze gaan leven binnen de groep en ze door iedereen onderschreven worden. Scouting Maria Goretti heeft met de kaderleden in een workshop samen de grenzen bepaald en deze zijn vastgelegd in dit document.

Omgangsregels gelden voor iedereen in een groep; leiding, jeugdleden, bestuur, maar ook bezoekers of ouders. Door de omgangsregels regelmatig ter sprake te brengen en na verloop van tijd te herijken, blijft het ook onder de aandacht van de leden. Met omgangsregels worden onderwerpen op een positieve manier bespreekbaar gemaakt. Een voordeel van omgangsregels is dat iedereen weet wat de normen zijn wanneer er sprake is van grensoverschrijdend gedrag. Ouders, leden en vrijwilligers die merken dat een organisatie aandacht heeft voor veiligheid, zullen eerder met vragen en problemen naar voren komen.

Van iedereen die betrokken is bij onze groep wordt verwacht dat hij of zij op de hoogte is van de omgangsregels en dat we elkaar hierop aanspreken. Indien omgangsregels structureel overschreden worden, zal een gesprek met het bestuur volgen en dit uiteindelijk tot schorsing kunnen leiden.

Januari 2014,

Debby Santbergen-Koevoets,
Voorzitter / Groepsbegeleider

1 Relatie met de gedragscode

In juni 2012 heeft Scouting Nederland een gedragscode vastgesteld. Hierin staat wat we belangrijke afspraken vinden in de relatie vrijwilliger - jeugdlid. Het is een belangrijk hulpmiddel om bewustwording bij vrijwilligers te bevorderen met betrekking tot de omgang met jeugdleden en het is een preventief hulpmiddel in het voorkomen van seksueel grensoverschrijdend gedrag. Omdat de gevolgen van dit gedrag voor het slachtoffer en de groep enorm en vaak van blijvende aard zijn, zijn er landelijke afspraken gemaakt, die voor iedereen gelden.

Voor het opstellen van omgangsregels is het niet noodzakelijk dat er een landelijk vastgestelde set van regels is. Groepen en andere organisatieonderdelen kunnen zelf besluiten of en welke regels ze op willen stellen. Vanuit het programma Groepsontwikkeling komt naar voren dat het samenwerkingsklimaat binnen groepen een van de belangrijke factoren voor het succes van een groep is. Niet de uiteindelijke regels, maar het gesprek om tot die regels te komen is hierbij belangrijk.

1.1 Onderdeel van het project In Veilige handen

Het opstellen van omgangsregels en het maken van landelijke afspraken in een gedragscode zijn belangrijke stappen om je organisatie veilig te maken. Scouting Nederland werkt samen met onder andere Vereniging NOV en NOC*NSF in het project In Veilige handen. Onderdeel van dit project is een stappenplan waarin staat hoe je een organisatie veilig kunt maken, en wat je kunt doen als het mis gaat. De werkvormen in de bijlage worden binnen In Veilige Handen beschikbaar gesteld.

1.2 Meer informatie

Project In veilige handen www.inveiligehanden.nl

Gedragscode Scouting Nederland www.scouting.nl

2 Gedragscode Scouting Nederland

Scouting Nederland vindt een veilige fysieke en sociale omgeving voor haar jeugdleden en vrijwilligers belangrijk. Een van de hulpmiddelen daarbij is het gebruik van een gedragscode. Hierin staat wat wel en niet gewenst is in de omgang tussen vrijwilligers en jeugdleden.

Veel grenzen in het contact tussen vrijwilligers en jeugdleden binnen Scouting zijn niet eenduidig. Het ene kind wil even op schoot zitten als het troost zoekt, het andere kind heeft behoefte aan een aai over de bol en weer een ander kind vindt het niet prettig om aangeraakt te worden. Hierover kunnen dus nooit precies grenzen worden afgesproken die voor alle kinderen en in alle situaties gelden. Dat is maar goed ook, want voor veel kinderen is dichtbijheid en lichamelijk contact een voorwaarde om te groeien. Maar er is wel één heel duidelijke grens en dat is de grens dat seksuele handelingen en contacten tussen vrijwilligers en jeugdleden die bij ons komen absoluut ontoelaatbaar zijn!

Daarom hebben wij als vereniging voor al onze vrijwilligers een gedragscode opgesteld. Deze is opgenomen in het Huishoudelijk reglement en daardoor voor alle leden van toepassing. De gedragscode vormt een aanvulling op het Wetboek van Strafrecht waarin is opgenomen is wat juridische grenzen zijn in de omgang met minderjarigen.

1. De vrijwilliger zorgt voor een omgeving en een sfeer waarbinnen het jeugdlid zich veilig en gerespecteerd voelt
2. De vrijwilliger gaat zo om met een jeugdlid dat zijn/haar waardigheid niet wordt aangetast
3. De vrijwilliger dringt niet verder door in het privéleven van het jeugdlid dan functioneel noodzakelijk is
4. De vrijwilliger onthoudt zich van elke vorm van seksuele benadering en misbruik ten opzichte van het jeugdlid. Alle seksuele handelingen, -contacten en -relaties tussen vrijwilliger en jeugdlid tot 18 jaar zijn onder geen beding geoorloofd en worden beschouwd als seksueel misbruik.
5. De vrijwilliger raakt het jeugdlid niet op zodanige wijze aan, dat deze aanraking naar redelijke verwachting als seksueel of erotisch van aard ervaren zal worden.
6. De vrijwilliger gaat tijdens kampen en activiteiten met respect om met jeugdleden en de ruimtes waarin zij zich bevinden, zoals slaapzalen, tenten, omkleedruimten, douches etc.
7. De vrijwilliger beschermt het jeugdlid naar vermogen tegen vormen van ongelijkwaardige behandeling en seksueel misbruik en ziet er actief op toe dat de gedragscode door iedereen die bij het jeugdlid is betrokken, wordt nageleefd.
8. Als de vrijwilliger gedrag signaleert dat niet in overeenstemming is met deze gedragscode en bij vermoedens van seksueel misbruik, is hij verplicht hiervan melding te maken bij de daarvoor door het bestuur aangewezen personen.
9. De vrijwilliger krijgt of geeft geen (im)materiële vergoedingen die niet in de rede zijn.
10. In die gevallen waar de gedragscode niet (direct) voorziet, of bij twijfel over de toelaatbaarheid van bepaald gedrag zal de vrijwilliger in de geest van de gedragscode handelen en zo nodig daarover in contact te treden met een door het bestuur aangewezen persoon.

Een verdere toelichting van deze punten is te vinden in bijlage 1

3 Omgangsregels roken, alcohol en drugs

Roken en alcoholgebruik op scouting levert nogal eens vragen van ouders en leidinggevendenden op; wanneer mag er wel alcohol geschonken worden en wanneer niet, en wat zijn de regels m.b.t. (zomer)kampen en normale opkomsten. Het is lastig het evenwicht te vinden tussen de voorbeeldrol die leiding heeft naar jeugdleden en de privacy om te kunnen doen en laten wat je wil.

In principe ligt de verantwoordelijkheid voor het opstellen van precieze regels bij de eigen groep, en worden er vanuit Scouting Nederland weinig echte regels gesteld. Het moge duidelijk zijn dat leiding nooit aangeschoten, laat staan dronken mag zijn wanneer hij met kinderen werkt, en verder dient een scoutingvereniging zich gewoon aan de wettelijke regels te houden. Scouting Nederland heeft ingestemd met de regel dat er geen alcoholische dranken geschonken worden aan personen (leiding noch leden) onder de 18.

De volgende regels gelden binnen onze groep:

1. Tijdens opkomsten* wordt er niet gerookt.
2. Tot en met de speltak Scouts wordt er door jeugdleden, niet gerookt. Vanaf de Explorers is dit toegestaan, met dezelfde regels als geldt voor leidinggevendenden, mits er toestemming is van ouders.
3. Tijdens langer durende activiteiten (>2uur) is het de leiding toegestaan om een enkele keer te roken uit het zicht van jeugdleden. Uiteraard moet dit onopvallend gebeuren en geen belasting vormen voor het programma of de rest van de leiding.
4. In opvolging van de wet wordt er geen alcohol geschonken aan leden onder de 18.
5. Leden die in beschoonken toestand op de scouting verschijnen worden direct met een waarschuwing naar huis gestuurd. Indien dit nogmaals gebeurt wordt het bestuur op de hoogte gesteld.
6. Tijdens opkomsten* wordt er geen alcohol genuttigd.
7. Tijdens het kamp mag er door leiding alcohol genuttigd worden na bedtijd van de kinderen. Hierbij houdt men zich aan een beperkte hoeveelheid, waardoor men minimaal onder invloed raakt. Een enkele maal kan er overdag bij uitzondering een alcoholische consumptie genuttigd worden wanneer er bijvoorbeeld op het terras zonder kinderen een drankje wordt genuttigd. Er is ten alle tijden 1 kampstaf die nuchter blijft.
8. Het uitgebreid mededelen van of de nadruk leggen op het persoonlijk gebruik van alcohol, tabak of drugs aan jeugdleden is niet toegestaan vanuit de voorbeeldfunctie. Dergelijke gesprekken kan jeugdleden aanzetten om ook te gaan gebruiken.
9. Leidinggevendenden zorgen ervoor dat eigen gebruik niet met Scouting geassocieerd wordt. Dus geen uniform aan naar gelegenheden waar mogelijk veel alcohol gebruikt wordt.
10. Zowel het aanwezig zijn onder invloed, het bij zich hebben en het gebruik van drugs is tijdens de opkomst* niet toegestaan voor alle personen. Indien hier toch sprake van is, wordt er direct melding gemaakt bij het bestuur.

Gezien de Pivogroep en plusscouts enkel leden boven de 18 heeft, kunnen zij wat soepeler met bovenstaande regels omgaan. Zolang zij daarbij goed in acht nemen het imago van Scouting niet te schaden.

*Onder opkomst wordt verstaand de tijd vanaf dat de kinderen kunnen aankomen bij de scouting totdat de laatste vertrokken is. In de praktijk zal dit neerkomen op maximaal een kwartier voor en na de club. Uitzondering hierop vormen de Explorers. Hier kan een kwartier na afloop van het programma gerekend worden.

4 Omgangsregels Sociale media

Social media zijn niet meer weg te denken in de maatschappij en dus ook niet bij iedereen die betrokken is bij Scouting. Het biedt kansen om te laten zien dat je trots bent op Scouting. Daardoor kan het bijdragen aan een beter imago bij vrienden, familie, leden en collega's. Het delen van informatie en kennis op social media met groepen waarmee op traditionele wijze nauwelijks of beperkt communicatie mogelijk was, kan leiden tot een beter beeld van wat er speelt binnen de groep. Er ontstaan hiermee heel veel kansen.

Social media gebruik kan ook veel vragen oproepen. Privé-gerelateerde zaken en Scoutinggerelateerde zaken zijn bijvoorbeeld niet (meer) zo gemakkelijk te scheiden. En dat hoeft ook niet. Uitgangspunt is dat social media een waardevolle bijdrage aan de organisatie leveren, zoals email en internet dat ook nog steeds doen. Om verschillende denkbeelden over het gebruik van social media de Scoutingorganisatie niet te laten leiden tot misverstanden is dit protocol ontwikkeld.

Voorbeelden:

- Tijdens een opkomst is iemand constant bezig met zijn mobiele telefoon om van alles te Twitteren
- Een vrijwilliger Twittert uit een vertrouwelijke bijeenkomst of heeft kritiek op de eigen organisatie.
- Iemand wil op zijn privéblog over Scoutingzaken schrijven en weet niet goed of dat mag.
- Jeugdleden willen vrienden worden met leiding op Facebook en leiding weet niet precies of dat wel zomaar kan en mag.
- Een leidinggevende geeft via Facebook en Twitter kritiek op een ouder, terwijl het bestuur in overleg is om tot een oplossing te komen

4.1 Verantwoordelijkheid

Hoofregel: het gedrag van vrijwilligers op social media wijkt niet af van wat in de Scoutinggroep gebruikelijk is. Dont's zijn bijvoorbeeld foto's en filmpjes in beschonken toestand, tweets die eindigen met XXX en te populair taalgebruik en schuttingtaal.

4.2 Veiligheid

Scouting biedt een veilige en leerzame speelomgeving voor jeugd en jongeren. De Scoutinggroep heeft een verantwoordelijkheid als het gaat om het blijvend garanderen van deze veilige omgeving. Dat begint met duidelijke en gecommuniceerde normen en waarden en de handhaving daarvan. Ook digitaal. Groepen moeten zich niet laten verrassen door incidenten.

Voorbeelden die voor onveiligheid kunnen zorgen: kleineren van leiding of leden via YouTube filmpjes, dreigtweets, digitale seksuele intimidatie of beschuldiging ervan.

4.3 Afspraken eigendom social media

Social media zijn een prachtig kanaal om te communiceren over Scouting. Veelal zal iemand uit de groep op eigen naam een nieuw netwerk starten bij de komst van een nieuwe vorm van social media. Met de groep spreken we af dat alle kanalen aangemaakt door leden van de groep, automatisch eigendom worden van en daarmee toebehoren aan de vereniging. Bij het beëindigen van het lidmaatschap wordt het account overgedragen aan de vereniging. Ten allen tijden zijn minimaal drie vrijwilligers van de Scoutinggroep (mede-)beheerder van het social media kanaal en eventuele wachtwoorden zijn bekend bij het groepsbestuur.

4.4 Richtlijnen gebruik social media door Scoutinggroep

1. Vrijwilligers kunnen kennis en andere waardevolle informatie delen op eigen accounts, mits die informatie niet vertrouwelijk is en de Scoutinggroep niet schaadt.
2. De groep ondersteunt de open dialoog en de uitwisseling van ideeën en het delen van kennis. Dit gebeurt op persoonlijke titel. Bij onderwerpen die van doen hebben met de Scoutinggroep, vermeld je hierbij je functie binnen de groep en de naam van de groep (namens de groep publiceren).
3. Vrijwilligers zijn persoonlijk verantwoordelijk voor de inhoud die ze publiceren op sociale media. Zij zijn zich bewust dat wat zij publiceren, voor langere tijd openbaar zal worden, met de eventuele gevolgen voor hun privacy.
4. Vrijwilligers die zich op een website of social media-kanaal anders dan die van de groep uiten over iets dat te maken heeft met de groep, maken kenbaar vanuit welke titel zij publiceren, eventueel aangevuld met een 'disclaimer' waarin staat dat, in geval van een persoonlijk standpunt, dit niet overeen hoeft te komen met dat van de organisatie (m.n. bij blogs).
5. Vrijwilligers respecteren het beeld-, auteurs- en citaatrecht.
6. Vrijwilligers publiceren niet ongevraagd vertrouwelijke of andere groepsgebonden informatie. Hiervoor raadplegen zij het groepsbestuur.
7. Vrijwilligers mogen geen vertrouwelijke en/of schadelijke informatie verstrekken over leden en de groep.
8. Reageer open en transparant op berichten, vragen en opmerkingen. Blijf feitelijk en eerlijk.
9. Ga niet in discussie met ouders en jeugdleden (voer de discussie in een gesprek tijdens de opkomst).
10. Vrijwilligers mogen actief zijn op social media, zolang het spelprogramma en de opkomsten daar niet onder lijden. Binnen de groep worden hierover afspraken gemaakt.
11. Als je actief bent op social media uit naam van de groep, zorg je ervoor dat het profiel en de inhoud in overeenstemming is met hoe we ons als groep willen presenteren.
12. Probeer de eerste te zijn om je eigen fouten te corrigeren, zonder eerdere berichten te wijzigen of te verwijderen. Vermeld daarbij dat jij degene bent die het bericht wijzigt.
13. Leidinggevenden, bestuurders en andere vrijwilligers van de groep zijn zich bewust van het feit dat alle leden kunnen lezen wat zij schrijven en moeten zodoende nagaan of zij op persoonlijke titel kunnen publiceren.
14. Bij de geringste twijfel over een publicatie of over de raakvlakken met Scouting is het verstandig contact te zoeken met je teamleider of iemand van het bestuur. Overleg. Uiteindelijk is het helemaal je eigen verantwoordelijkheid wat je post of publiceert. Het kan echter geen kwaad advies in te winnen.

-
15. De Scoutinggroep zorgt ook digitaal voor een veilige (speel)omgeving voor jeugdleden en vrijwilligers en communiceert met leden over hoe zij dit doet.
  16. De maatregelen die genomen worden bij digitale overtredingen van vrijwilligers, jeugdleden of ouders worden bepaald en vastgelegd door het bestuur. Het bestuur is ook verantwoordelijk om dit te communiceren met deze doelgroepen.
  17. In onze Scoutinggroep geldt het advies dat vrijwilligers en volwassen leden, geen 'vriendschap' aangaan met minderjarige (<18) jeugdleden op hun persoonlijke accounts. Doen zij dit wel, dan zullen zij ten alle tijden rekening dienen te houden met hun voorbeeldfunctie, wanneer zij actief zijn op deze accounts.
  18. Onze Scoutinggroep is naast de eigen website actief op de volgende social media-kanalen:
    - Facebook
    - Instagram
    - Scouting Hoeven app (nog in ontwikkeling)
  19. Een groepswhatsapp/sms/email met jeugdleden mag gebruikt worden, zolang dit een informatief karakter betreft. Individuele digitale gesprekken met jeugdleden worden zoveel mogelijk vermeden.

5 Overtreding van de regels

Het is begrijpelijk dat het van vrijwilligers van de groep niet te verwachten is dat zij alle regels uit dit protocol uit hun hoofd kennen. Van jeugdleden en ouders is dit nog minder te verwachten. Daarom is het belangrijk dit document regelmatig bespreekbaar te maken, zodat men zich bewust wordt en blijft van het eigen gedrag en de invloed daarvan.

Bij onze scoutinggroep is de ambitie een open sfeer te creëren, waarin we elkaar aanspreken op gedrag. Bij overtreding van de omgangsregels is het vooral dan ook de bedoeling om elkaar hierop te wijzen, zonder politieagent of klikspaan te spelen. Het regelmatig bespreekbaar maken van dit document zal dit aanspreken vergemakkelijken.

Indien aanspreken van een collega meerdere keren geen effect blijkt te hebben, wordt gevraagd het bestuur hiervan op de hoogte te brengen. De groepsbegeleider is hier in principe de aangewezen persoon voor, maar mocht door omstandigheden een andere persoon uit het bestuur meer vertrouwelijk aanvoelen, dan kan dit uiteraard ook. Het bestuur beslist vervolgens of er overgegaan wordt op concrete actie

Vanuit het bestuur zal een officiële waarschuwing volgen en afspraken gemaakt worden. Als blijkt dat de betreffende persoon de regels blijft overtreden volgt een tweede en laatste waarschuwing. Wanneer er vervolgens nog steeds niet aan de regels gehouden wordt, kunnen wij als groep niet anders dan concluderen dat iemand niet kan voldoen aan de functie-eisen binnen onze groep en zal deze persoon derhalve verzocht worden zijn functie neer te leggen, in elk geval voor bepaalde tijd, mogelijk voor onbepaalde tijd.

Bijlage 1: Toelichting gedragscode Scouting Nederland

Veel grenzen in het contact tussen vrijwilligers en jeugdleden binnen Scouting zijn niet eenduidig. Het ene kind wil even op schoot zitten als het troost zoekt, het andere kind heeft behoefte aan een aai over de bol en weer een ander kind vindt het niet prettig om aangeraakt te worden. Hierover kunnen dus nooit precies grenzen worden afgesproken die voor alle kinderen en in alle situaties gelden. Dat is maar goed ook, want voor veel kinderen is dichtbijheid en lichamelijk contact een voorwaarde om te groeien. Maar er is wel één heel duidelijke grens en dat is de grens dat seksuele handelingen en contacten tussen vrijwilligers en jeugdleden die bij ons komen absoluut ontoelaatbaar zijn!

In art. 249 van het Wetboek van Strafrecht staat: Hij die ontucht pleegt met zijn minderjarig kind, stiefkind of pleegkind, zijn pupil, een aan zijn zorg, opleiding of waakzaamheid toevertrouwde minderjarige of zijn minderjarige bediende of ondergeschikte, wordt gestraft met *gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren of geldboete van de vierde categorie*). Daarnaast is iedere vorm van seksuele toenadering met jeugdigen beneden de 16 jaar verboden (Wetboek van Strafrecht: artikel 244, 245, 247, 248a, 249). En het afbeeldingen maken van seksuele gedragingen van iemand die nog geen 18 jaar is, is ook verboden (Wetboek van Strafrecht: artikel 240b).

Daarom hebben wij als vereniging voor al onze vrijwilligers een gedragscode opgesteld. Deze is opgenomen in het Huishoudelijk reglement en daardoor voor alle leden van toepassing. In deze gedragscode wordt gesproken over vrijwilliger en jeugdlid. Onder vrijwilliger wordt in de gedragscode iedereen verstaan die binnen Scouting Nederland volgens het huishoudelijk reglement de functie van kaderlid heeft. Jeugdleden zijn de jeugdleden zoals gedefinieerd in het huishoudelijk reglement.

1. De vrijwilliger zorgt voor een omgeving en een sfeer waarbinnen het jeugdlid zich veilig en gerespecteerd voelt.

Het kind moet worden gerespecteerd. Er mag geen onderscheid worden gemaakt naar of nadruk worden gelegd op godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht, nationaliteit, seksuele gerichtheid, culturele achtergrond, leeftijd of lichamelijke kenmerken. Dat betekent dat het kind zich zowel tijdens de activiteiten van de vereniging, maar ook daarbuiten veilig moet voelen en het gevoel moet hebben dat hij zich - letterlijk - vrij kan bewegen.

2. De vrijwilliger gaat zo om met een jeugdlid dat zijn/haar waardigheid niet wordt aangetast.

Dit betekent dat je een kind / jongere nooit op een manier bejegent die hem in zijn waardigheid aantast. Je onthoudt je van discriminerende, kleinerende of (seksueel) intimiderende opmerkingen en gedragingen. Dit geldt tijdens de activiteiten, maar ook daarbuiten, tijdens alle activiteiten die door of namens de vereniging worden georganiseerd.

3. De vrijwilliger dringt niet verder door in het privéleven van het jeugdlid dan functioneel noodzakelijk is.

In het vrijwilligerswerk komt het veel voor dat men kinderen ook kent vanuit sociale contacten. Maar de vrijwilliger is binnen de vereniging altijd de verantwoordelijke. Binnen de vereniging gaat het niet om vriendschap of andere sociale relatie, maar om de relatie vrijwilliger – jeugdlid. Het is belangrijk dat de vrijwilliger zich bewust is van zijn positie, die ook buiten de vereniging door kan spelen. Het gaat erom dat de vrijwilliger gepaste afstand houdt en niet verder doordringt in het privéleven van het jeugdlid dan nodig is voor het gezamenlijk gestelde doel (activiteit) van de vereniging. Bijvoorbeeld: het onnodig vragen stellen over het privéleven, persoonlijke afspraakjes maken, contact opnemen met het kind buiten de activiteiten van de vereniging om, jeugdleden thuis uitnodigen (in een één op één situatie), enzovoort. Binnen Scouting is vaak sprake van verbanden tussen leden die los staan van de contacten binnen de vereniging, zoals bestuursleden of leiding met kinderen op de groep, leiding

waarbij jeugdleden ook buurtgenoten zijn e.d. Dit artikel richt zich niet op de contacten die uit deze verbanden komen. Het is wel belangrijk dat de vrijwilliger de lijnen tussen de twee verbanden zo duidelijk mogelijk houdt. Daar waar zijn rol als vrijwilliger van de groep een rol gaat spelen handelt hij in de geest van deze gedragscode.

4. De vrijwilliger onthoudt zich van elke vorm van seksuele benadering en misbruik ten opzichte van het jeugdlid. Alle seksuele handelingen, -contacten en -relaties tussen vrijwilliger en jeugdlid tot 18 jaar zijn onder geen beding geoorloofd en worden beschouwd als seksueel misbruik.

De vrijwilliger mag zijn positie en relatie nooit gebruiken voor doeleinden ten eigen nutte die in strijd zijn met zijn verantwoordelijkheid, of die de grenzen van de relatie overschrijden. Hierbij kan worden gedacht aan:

- een seksueel / erotisch geladen sfeer scheppen;
- seksueel getinte opmerkingen en insinuaties, zoals grof taalgebruik of schuine moppen;
- het stellen van vragen over seks, bijvoorbeeld over masturbatie, frequentie en vormen van vrijen;
- het jeugdlid op een niet-functionele wijze bekijken en aanraken waarbij de ogen of handen zijn gericht op de geslachtskenmerken;
- bevrediging van de eigen seksuele verlangens.
- alle seksuele handelingen en relaties tussen vrijwilligers en jeugdleden tot 18 jaar, of met iemand met een ontwikkelingsachterstand, zijn ontoelaatbaar en strafbaar volgens artikel 249 Wetboek van Strafrecht. Tussen volwassenen en kinderen / jeugdigen is sprake van een natuurlijk overwicht en dus een machtsverschil. Een kind kan daardoor zaken moeilijker weigeren, of overzien waar het om gaat. Het is aan de volwassene om de grenzen te bewaken. Dit geldt ook voor mensen met een ontwikkelingsachterstand / verstandelijke beperking. De kalenderleeftijd vormt bij hen geen criterium, maar het feit dat zij een achterstand hebben in de verstandelijke en/of emotionele en sociale ontwikkeling. Dit betekent dat de vrijwilliger:
  - nooit seksuele toenadering zoekt tot kinderen/jongeren en/of een seksueel of erotisch geladen sfeer scheidt (bijvoorbeeld door het laten zien van porno, of de eigen geslachtsorganen);
  - een kind/jongere nooit gebruikt voor bevrediging van de eigen seksuele en/of agressieve verlangens;
  - nooit (met seksueel gedrag) mag ingaan op verliefde gevoelens, seksuele verlangens of fantasieën van het jeugdlid óók niet wanneer hij/zij je daartoe lijkt uit te nodigen, dan wel onomwonden uitnodigt;
  - wanneer er een erotisch/seksueel geladen sfeer mocht ontstaan, of zou kunnen ontstaan, tussen de vrijwilliger en het jeugdlid, de vrijwilliger afstand neemt en de situatie bespreekbaar maakt met medeleiding, het bestuur of de vertrouwenspersoon;
  - wanneer bij de vrijwilliger gevoelens van verliefdheid, maar ook afkeer of agressie ontstaan t.o.v. het kind / de jongere, neemt de vrijwilliger afstand en maakt de situatie bespreekbaar met medeleiding, het bestuur of de vertrouwenspersoon.

5. De vrijwilliger raakt de het jeugdlid niet op zodanige wijze aan, dat deze aanraking naar redelijke verwachting als seksueel of erotisch van aard ervaren zal worden.

Uitgangspunt is dat het jeugdlid het als seksueel getint ervaart. Bijvoorbeeld: het te lang vasthouden van een hand bij begroeten of afscheid nemen, iemand naar je toetrekken, je tegen het kind / de jongere aandrukken, een tongzoen geven, aanraken van billen en borsten, enzovoort. Functionele aanrakingen zijn soms noodzakelijk (een jong of gehandicapt jeugdlid helpen bij het naar de wc gaan) of wenselijk (een jeugdlid troosten) en mits daar geen misbruik van gemaakt wordt, toegestaan. De vrijwilliger moet er voor zorgen dat daar waar lichamelijk contact noodzakelijk en functioneel is, dit contact of deze aanraking niet verkeerd - in de zin van seksueel getint of intimiderend - kan worden

geïnterpreteerd. De vrijwilliger houdt bij lichamelijk contact rekening met grenzen die het jeugdlid aangeeft, leeftijd, ontwikkelingsniveau, achtergronden, de specifieke situatie en wat maatschappelijk en/of cultureel als aanvaardbaar wordt gezien.

6. De vrijwilliger gaat tijdens kampen en activiteiten met respect om met jeugdleden en de ruimtes waarin zij zich bevinden, zoals slaapzalen, omkleedruimten, douches etc.

Met respect betekent in dit beval bijvoorbeeld dat:

- de vrijwilliger en het jeugdlid bij voorkeur niet met zijn tweeën op reis gaan, maar met bijvoorbeeld een extra vrijwilliger of meerdere jeugdleden;
- de vrijwilliger en het jeugdlid in een één op één situatie niet op één kamer slapen; er zijn minstens twee vrijwilligers op een groep kinderen;
- met respect omgaan met de ruimtes waarin de kinderen zich bevinden, betekent dat het jeugdlid zich daar veilig moet voelen, zijn privacy gewaarborgd is en sociale controle niet is uitgesloten.
- Hierbij kan onder andere worden gedacht aan:
  - niet zonder aankondiging de slaapzaal of tent betreden en bij voorkeur in gezelschap van een andere volwassene;
  - de deur of tent open laten staan na het binnentreden, tenzij duidelijk is dat beiden behoefte hebben aan een zekere privacy;
  - gesprekken met het kind in een neutrale ruimte worden gehouden (niet in kleedruimte, slaapkamer of tent).

7. De vrijwilliger beschermt het jeugdlid naar vermogen tegen vormen van ongelijkwaardige behandeling en seksueel misbruik en ziet er actief op toe dat de gedragscode door iedereen die bij het jeugdlid is betrokken, wordt nageleefd.

De vrijwilliger heeft binnen zijn mogelijkheden de verantwoordelijkheid voor de veiligheid en het welzijn van het jeugdlid. Indien de vrijwilliger grensoverschrijdend gedrag signaleert is hij verantwoordelijk het ongewenste gedrag te (doen laten) stoppen en te zorgen voor de veiligheid van het kind. De vrijwilliger is alert op signalen die kunnen wijzen op seksueel misbruik/ vertreding van de gedragscode.

8. Als de vrijwilliger gedrag signaleert dat niet in overeenstemming is met deze gedragscode en bij vermoedens van seksueel misbruik, is hij verplicht hiervan melding te maken bij de daarvoor door het bestuur aangewezen personen.

Alle vermoedens of constatering van seksueel misbruik moeten worden gemeld. Het kan zijn dat een jeugdlid een vrijwilliger in vertrouwen neemt en vertelt dat iemand hem/haar misbruikt. De vrijwilliger belooft in een dergelijk geval geen geheimhouding. Feiten van vertrouwelijke aard, aan jou toevertrouwd, moeten te allen tijde worden gerespecteerd. Maar wanneer de belangen van het jeugdlid in het geding zijn, dient de vrijwilliger hiervan melding te maken of tenminste een derde te raadplegen. Indien enigszins mogelijk gebeurt dit in overleg met het jeugdlid.

9. De vrijwilliger krijgt of geeft geen (im)materiële vergoedingen die niet in de rede zijn.

Door vergoedingen dreigen de objectiviteit van het handelen en de onafhankelijke positie van de vrijwilliger en die van het jeugdlid in het gedrang te komen. Hierdoor kan een voedingsbodem ontstaan voor (seksueel) machtsmisbruik.

10. In die gevallen waar de gedragscode niet (direct) voorziet, of bij twijfel over de toelaatbaarheid van bepaald gedrag zal de vrijwilliger in de geest van de gedragscode handelen en zo nodig daarover in contact treden met een door het bestuur aangewezen persoon.

Dit betekent dat de vrijwilliger ook alert is op gedragingen die niet direct als seksueel misbruik of intimidatie zijn te betitelen, maar wel als grensoverschrijdend worden ervaren. Ook in dit geval is het belangrijk dat passende maatregelen worden genomen, zoals het aanspreken van de persoon in kwestie. Desgewenst kan de vrijwilliger de in het protocol genoemde personen raadplegen.